



УДК 371.212.2:378:91(477)

[https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3\(23\)-175-188](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-175-188)

**Власенко Руслана Петрівна** кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0002-3743-4406>

### ПРОСТОРОВА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ТА СТРУКТУРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ В УКРАЇНІ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВСТУПНОЇ КАМПАНІЇ 2025 РОКУ)

**Анотація.** У статті представлено результати комплексного наукового моніторингу стану та просторової диференціації підготовки фахівців за спеціальністю А4 Середня освіта, предметною спеціальністю А4.07 Середня освіта (Географія) на бакалаврському рівні вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю адаптації педагогічної освіти до стандартів Нової української школи та безпекових викликів воєнного стану. На основі аналізу 32 освітніх програм, що функціонують у 2025-2026 навчальному році, встановлено структурне співвідношення між моделями підготовки: монопрофільні програми (60%) залишаються фундаментом галузі у провідних університетах, тоді як інтегровані та мультипрофільні програми (40%) забезпечують універсальність вчителя через поєднання географії з біологією, історією, іноземними мовами чи геоінформаційними технологіями. За допомогою авторських картосхем здійснено візуалізацію результатів вступної кампанії 2025 року. Ідентифіковано ключові територіальні освітні кластери - Столичний та Західноукраїнський (Львівська, Чернівецька, Волинська обл.), які виступають потужними «освітніми магнітами», акумулюючи найбільшу кількість заяв та демонструючи найвищі показники середнього балу вступу (понад 170). Досліджено прямий вплив безпекових чинників на деформацію освітнього простору, що виявилось у критичному зниженні активності в прифронтових областях (Харківська, Запорізька, Одеська) та вимушеній трансформації мережі ЗВО. Особливу увагу приділено аналізу ефективності використання державного замовлення через показник «суперобсягу». Встановлено концентрацію бюджетних місць у безпечних регіонах Заходу України, що свідчить про зміну освітніх пріоритетів абітурієнтів. Виявлено кореляцію між міждисциплінарністю програм та їхньою привабливістю у регіональних ЗВО. Отримані дані мають практичне значення для стратегічного планування державного замовлення та модернізації мережі педагогічних закладів вищої освіти в умовах повоєнного відновлення України.



**Ключові слова:** підготовка вчителів географії, спеціальність А4 Середня освіта, предметна спеціальність А4.07 Середня освіта (Географія) , вступна кампанія 2025, освітній кластер, картосхема, інтегрована програма, суперобсяг, безпекові чинники.

**Vlasenko Ruslana Petrivna** Candidate of Biological Sciences, Associate Professor of the Department of Ecology and Geography, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0002-3743-4406>

### SPATIAL DIFFERENTIATION AND STRUCTURAL TRANSFORMATION OF TRAINING OF FUTURE GEOGRAPHY TEACHERS IN UKRAINE (BASED ON THE RESULTS OF THE 2025 INTRODUCTORY CAMPAIGN)

**Abstract.** The article presents the results of comprehensive scientific monitoring regarding the state and spatial differentiation of specialist training in the specialty 014 Secondary Education, subject specialty 014.07 Secondary Education (Geography) at the bachelor's level of higher education. The relevance of the study is driven by the need to adapt pedagogical education to the standards of the New Ukrainian School and the security challenges of martial law. Based on an analysis of 32 educational programs operating in the 2025–2026 academic year, a structural correlation between training models has been established: monoprofile programs (60%) remain the foundation of the field in leading universities, while integrated and multidisciplinary programs (40%) ensure teacher versatility by combining geography with biology, history, foreign languages, or geoinformation technologies. Using original thematic maps, the results of the 2025 admission campaign were visualized. Key territorial educational clusters were identified - the Capital and Western Ukrainian (Lviv, Chernivtsi, and Volyn regions), which act as powerful "educational magnets," accumulating the largest number of applications and demonstrating the highest average admission scores (over 170). The direct impact of security factors on the deformation of the educational space was investigated, manifesting in a critical decline in activity in frontline regions (Kharkiv, Zaporizhzhia, and Odesa) and the forced transformation of the higher education institution network. Special attention is paid to analyzing the effectiveness of state-funded placement distribution through the "super-volume" (broad competition) indicator. A concentration of budget-funded places was found in the safe regions of Western Ukraine, indicating a shift in applicants' educational priorities. A correlation was identified between the interdisciplinarity of programs and their attractiveness in regional universities. The data obtained have practical significance for the strategic planning of state orders and the modernization of the pedagogical higher education network in the context of Ukraine's post-war recovery.



**Keywords:** geography teacher training, specialty A4 Secondary Education, subject specialty A4.07 Secondary Education (Geography), 2025 admission campaign, educational cluster, thematic map, integrated program, super-volume, security factors.

**Постановка проблеми.** Сучасний етап розвитку вищої педагогічної освіти в Україні характеризується глибокими трансформаціями, зумовленими впровадженням стандартів «Нової української школи» та складними викликами воєнного стану. Спеціальність *A4 Середня освіта*, предметна спеціальність *A4.07 Середня освіта (Географія)* посідає стратегічне місце в системі професійної підготовки кадрів, виступаючи фундаментальною основою для формування наукового світогляду, просторового мислення та екологічної грамотності сучасної молоді.

Проте динаміка вступних кампаній останніх років свідчить про суттєву територіальну нерівномірність у запитах абітурієнтів, що зумовлює необхідність застосування методів картографічного моделювання для моніторингу освітнього простору. Просторовий аналіз дозволяє не лише верифікувати поточний стан мережі закладів вищої освіти, а й прогнозувати ризики дефіциту педагогічних кадрів у певних регіонах, що є критично важливим для планування державної освітньої політики.

#### **Аналіз останніх досліджень і публікацій.**

Процеси модернізації освітнього середовища шляхом імплементації інтерактивних технологій стали об'єктом уваги таких дослідників, як О. Торизов, М. Holovko, А. Слюта, О. Федій, Л. Вішнікіна, Р. Власенко та інші [11; 9; 8; 3-4]. Водночас специфіку формування професійного профілю майбутнього фахівця-географа та притаманні цій підготовці особливості досліджено у наукових доробках Т. Андрійчук Р. Власенко, О. Мірошніченко, О. Чубрей та інших [1-5; 7; 10]. Вагомий внесок у розуміння архітектури фахової освіти зробив О. Захаров, який здійснив ґрунтовний порівняльний моніторинг освітніх програм, виокремивши переваги монопрофільних та інтегрованих моделей підготовки [6]. Проте, попри значну кількість методичних розробок, питання просторової диференціації освітньої мережі та трансформація попиту абітурієнтів у межах вступної кампанії 2025 року в умовах воєнного стану залишаються недостатньо вивченими, що й обумовлює актуальність даної статті.

**Мета статті.** Проаналізувати сучасний стан та територіальну організацію системи підготовки вчителів географії в Україні, оцінити вплив безпекових і структурних чинників на формування контингенту вступників у 2025 році та обґрунтувати вектори подальшої модернізації освітньої мережі.

**Виклад основного матеріалу.** У межах дослідження проведено комплексний картографічний аналіз вступної кампанії 2025 року. Просторова візуалізація та картографічне моделювання результатів вступної кампанії 2025 року були



реалізовані за допомогою інструментарію геоінформаційної системи QGIS, що дозволило здійснити точну прив'язку кількісних показників до адміністративно-територіальних одиниць України та побудувати серію аналітичних картосхем. Аналіз серії побудованих картосхем виявляє виразну регіональну диференціацію запитів абітурієнтів.

Проведений структурно-кваліфікаційний аналіз освітніх програм для розуміння вектору розвитку педагогічної освіти за спеціальністю *A4 Середня освіта*, предметною спеціальністю *A4.07 Середня освіта (Географія)* у закладах вищої освіти України на першому (бакалаврському) рівні показав, що станом на 2025–2026 навчальний рік в Україні функціонує 32 освітні програми, за якими здійснюється підготовка фахівців цього профілю.

Розроблено картосхему, що відображає розподіл закладів вищої освіти за кількістю кваліфікацій, які здобувач отримує в межах однієї освітньої програми (рис. 1). ЗВО диференційовані за трьома типами програм: монопрофільні (одна кваліфікація), двопрофільні (дві кваліфікації) та мультипрофільні (три та більше кваліфікацій).

*Монопрофільні програми* – ця група є найчисельнішою 19 освітніх програм (60%) і зосереджена переважно у класичних та потужних педагогічних університетах. Це такі ЗВО як Волинський національний університет ім. Л.Українки, ДВНЗ “Ужгородський національний університет”, Дніпровський національний університет ім. О.Гончара, Житомирський державний університет ім. І.Франка, Запорізький національний університет, Львівський національний університет ім. І.Франка, Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т.Г.Шевченка, Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, Київський національний університет ім. Т.Шевченка, Рівненський державний гуманітарний університет, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Херсонський державний університет, Харківський національний пед. університет ім.Г.С. Сковороди, Чернівецький національний університет ім.Ю.Федьковича, Закарпатський угорський університет ім. Ф.Ракоці II. Картосхема демонструє, що монопрофільна підготовка є домінуючою у великих освітніх кластерах. Це свідчить про орієнтацію цих закладів на фундаментальну підготовку фахівця-географа з глибокими предметними знаннями.

Водночас 13 програм (40%) передбачають поєднання географії з іншими навчальними дисциплінами, що відображає тенденцію до інтеграції знань та міждисциплінарності у сучасній педагогічній освіті.

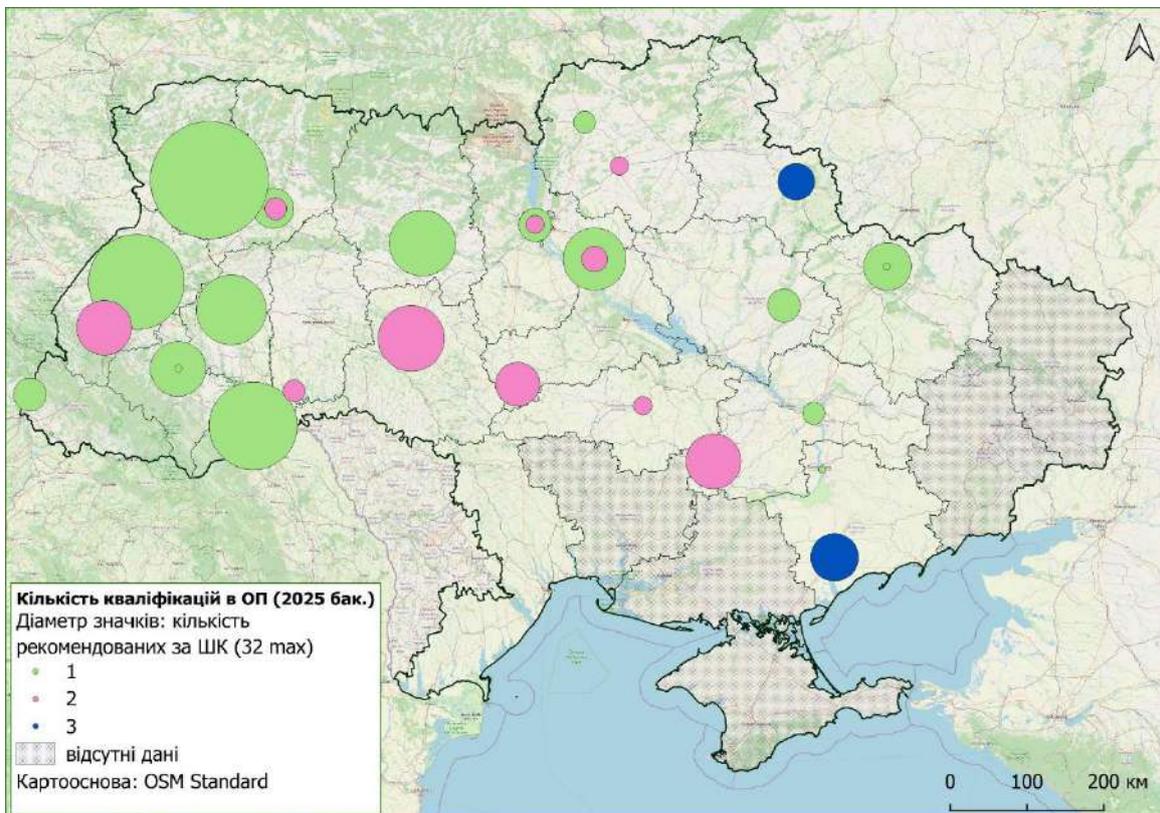


Рис. 1. Кількість кваліфікацій за спеціальністю  
*Примітка: 1- монопрофільні програми Середня освіта (Географія); 2 -  
двопрофільні програми. 3 - мультипрофільні програми.*

*Програми з подвійною спеціалізацією* – становить значну частку мережі. Найпоширенішими поєднаннями кваліфікацій у 2025-2026 н.р. є: краєзнавчо-екскурсійна та краєзнавчо-туристична робота, біологія, біологія та здоров'я людини, історія, геоінформаційні технології, іноземна мова, англійська мова, історія та фізична культура. Зокрема, Вінницький державний пед.університет ім. М. Коцюбинського має поєднання географії з краєзнавчо-екскурсійною роботою; Центральноукраїнський державний університет ім. В. Винниченка та Університет Григорія Сковороди в Переяславі з краєзнавчо-туристичною роботою; Карпатський національний університет ім. В. Стефаника та ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» з біологією; Дрогобицький державний пед. університет ім. І. Франка та Уманський державний пед. університет ім. П. Тичини з біологією та здоров'ям людини; Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя з фізичною культурою; Кам'янець-Подільський національний університет ім. І. Огієнка з історією; Криворізький державний пед.університет з геоінформаційними технологіями; Український державний університет ім. М. Драгоманова з іноземною мовою.



Картосхема фіксує концентрацію таких програм у центральних та західних регіонах, що пояснюється потребою громад у “універсальному” вчителі, здатному закривати дефіцит кадрів за кількома предметами одночасно.

*Мультипрофільні освітні програми.* Дана група є найменш чисельною в загальній структурі мережі підготовки, проте саме вона найвиразніше демонструє інноваційний підхід до універсалізації професійного профілю майбутнього педагога. У 2025-2026 н.р. такі програми успішно реалізуються у: Сумському державному педагогічному університеті ім.А. С. Макаренка, де забезпечується унікальне поєднання географії з англійською мовою, біологією та основами здоров'я людини; Мелітопольському державному педагогічному університеті ім. Б. Хмельницького, ОП якого передбачає інтеграцію географії з біологією та фізичною культурою.

На розробленій картосхемі ці заклади вищої освіти виступають як центри високої адаптивності та інноваційного пошуку. Стратегічна перевага таких програм на сучасному ринку праці полягає у формуванні фахівця з розширеним міждисциплінарним спектром компетенцій. Зокрема, лінгвістична та здоров'язбережувальна складові дозволяють випускникам бути максимально мобільними та затребуваними в умовах кадрової трансформації сучасної школи, особливо в контексті реалізації інтегрованих курсів природничої галузі Нової української школи.

Проведено аналіз поданих заяв на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта, предметною спеціальністю А4.07 Середня освіта (Географія). Представлена картосхема (рис. 2) ілюструє загальну кількість поданих заяв, розподілених за адміністративно-територіальними одиницями України. Для зображення інтенсивності попиту на карті використано градієнтну кольорову шкалу: від світло-рожевого (мінімальні показники) до темно-червоного (максимальна концентрація заяв).

Найвища концентрація поданих заяв зосереджена у регіонах, що формують ключові освітні кластери:

- столичний кластер (Київська область): традиційний лідер вступних кампаній. Завдяки високій репутації та значній кількості потужних ЗВО регіон акумулює абітурієнтів з усіх куточків країни.
- західноукраїнський кластер (Львівська, Чернівецька та Волинська області): демонструє стабільно високий запит на педагогічні та географічні спеціальності. Високий інтерес до навчання у цих областях підтверджує орієнтацію вступників на західні освітні центри, що розташовані поблизу державного кордону та характеризуються відносною безпекою.

Цей розподіл вказує на чітке зміщення центру освітньої міграції до західних та столичного регіонів.

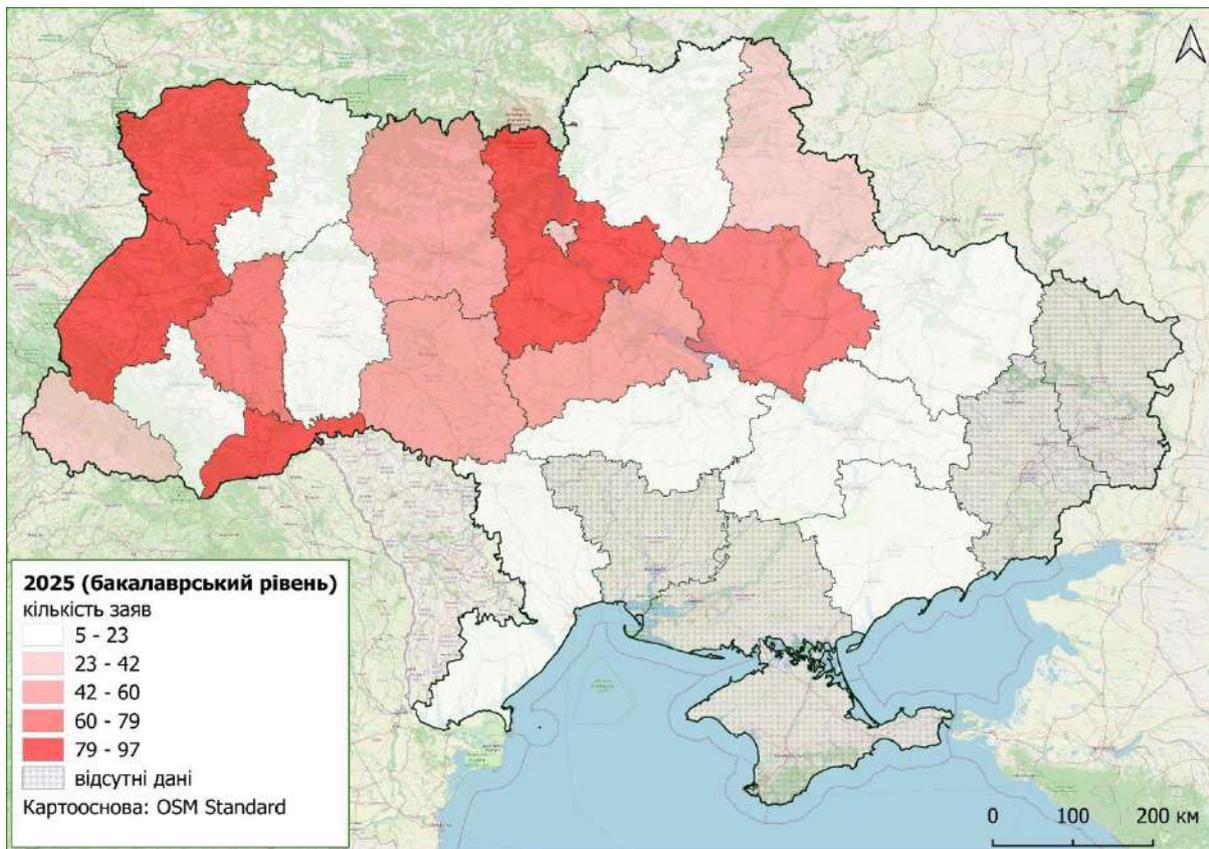


Рис. 2. Загальна кількість поданих заяв у 2025 році на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти за спеціальністю Середня освіта (Географія) у 2025 році

Потужними освітніми кластерами виступають Тернопільська область та Полтавська область. Успіх цих регіонів зумовлений поєднанням діяльності сильних місцевих університетів із сприятливим безпековим чинником.

Середній рівень попиту фіксується у Житомирській, Вінницькій та Черкаській областях. Центральна Україна демонструє стабільність, задовольняючи переважно внутрішні освітні потреби місцевого населення.

Помірний попит у Сумській області - прикордонний статус зумовлює вищі безпекові ризики, що дещо знижує показники) та Закарпатську область - попри безпеку, регіон виявляє лише помірну зацікавленість у цій спеціальності.

Найменша кількість заяв зафіксована у прифронтових областях. Відсутність даних для тимчасово окупованих територій пояснюється неможливістю ведення коректного обліку в умовах війни.

Важливим складником моніторингу вступної кампанії є аналіз розподілу заяв на навчання за кошти державного бюджету. Розроблена картосхема (рис. 3) відображає кількість заяв на бюджетну форму навчання у 2025-2026 н.р. на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, розподілену за областями України.

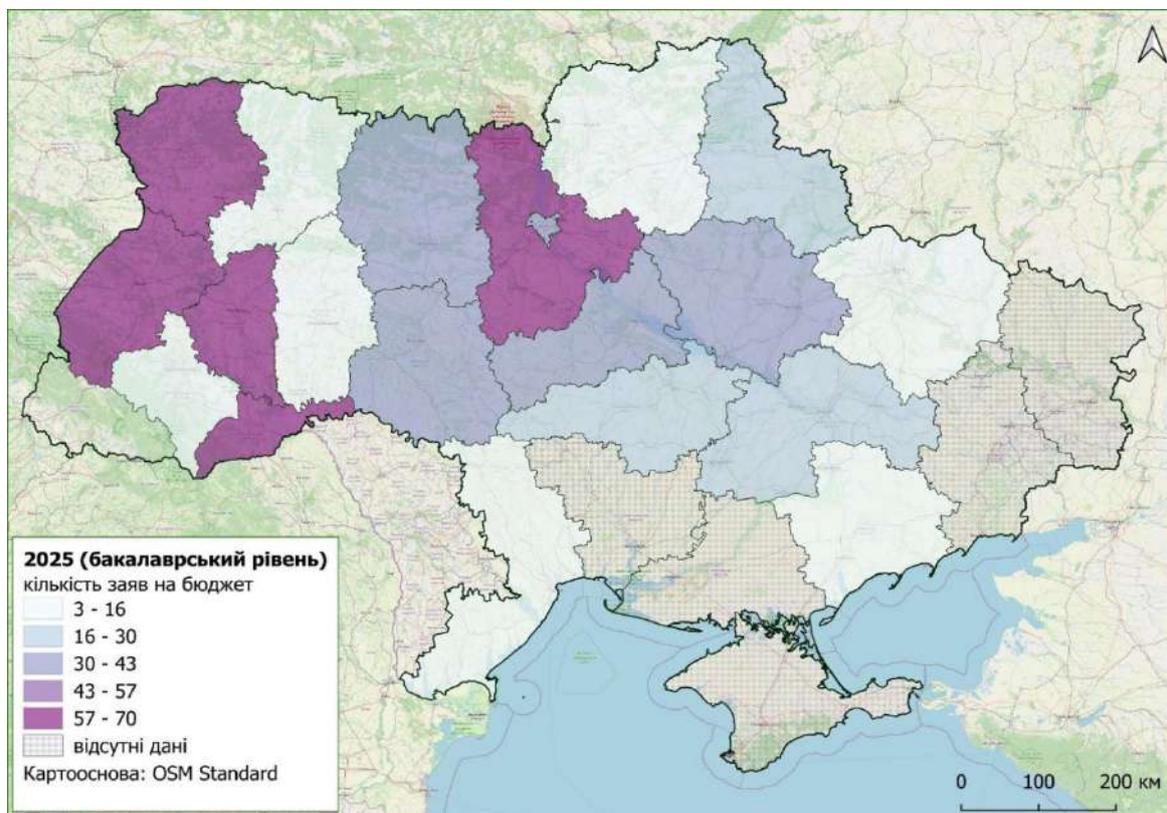


Рис. 3. Кількість поданих заяв на бюджет у 2025 році

Інтерпретація отриманих даних підкреслює високу регіональну диференціацію у визначеності державного фінансування серед абітурієнтів. Виокремлено такі основні рівні активності- кластери:

- кластер найвищого попиту сформований п'ятьма ключовими регіонами - Київською, Львівською, Волинською, Тернопільською та Чернівецькою областями. Київ залишається традиційним центром освітньої міграції, тоді як західні області утворюють потужний консолідований освітній центр. Висока концентрація бюджетного запиту саме тут свідчить про роль місцевих ЗВО як провідних «освітніх магнітів», що залучають вступників завдяки високій репутації та сприятливій безпековій ситуації.

- кластер значного попиту, що охоплює переважно регіони Центральної та Західної України - Житомирську, Вінницьку, Черкаську та Полтавську області. Ці територіальні одиниці виступають вагомими регіональними центрами, які стабільно забезпечують високу конкуренцію за бюджетні місця, задовольняючи потреби як місцевого населення, так і вступників із сусідніх областей.

- кластер помірного інтересу включає Сумську, Дніпропетровську та Кіровоградську області. Зокрема, у Сумській області (прикордонний регіон) показники нижчі за очікувані через безпосередні безпекові ризики. У Дніпропетровській та Кіровоградській областях помірність попиту відображає регіона-

льну специфіку ринку праці та гостру конкуренцію з боку інших природничих спеціальностей.

➤ зони низького запиту та безпекових обмежень – області з найменшою кількістю бюджетних заяв: Чернігівська, Одеська, Харківська та Запорізька, що є прямим наслідком військової агресії та освітньої міграції молоді до безпечніших регіонів. Водночас низькі показники в Івано-Франківській та Рівненській областях можуть вказувати на внутрішньорегіональну переорієнтацію абітурієнтів на інші конкурентні напрями в межах потужних місцевих університетів.

Для Херсонської, Миколаївської, Донецької, Луганської областей та АР Крим статистичні дані відсутні. Це зумовлено окупаційними або складними прифронтовими умовами, що унеможливають проведення класичної вступної кампанії та її коректний облік.

Проведено аналіз ефективності зарахування та використання суперобсягу та створено картосхему, що ілюструє відсоток зарахованих здобувачів вищої освіти від суперобсягу по країні у 2025 році. Цей показник є ключовим індикатором конкурентоспроможності регіональних ЗВО, оскільки він відображає реальну здатність університетів залучати абітурієнтів із високими балами НМТ, які в межах «широкого конкурсу» забезпечують закладу бюджетні місця (рис. 4).

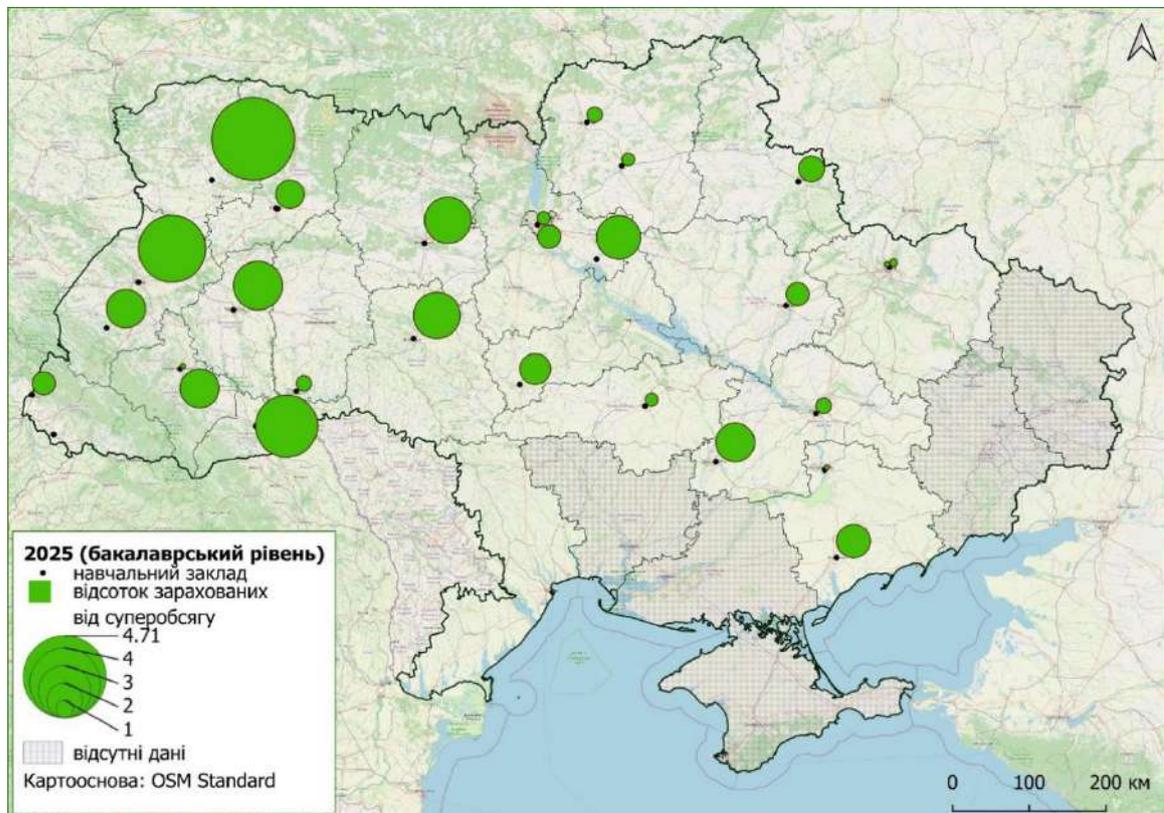


Рис. 4. Відсоток зарахованих здобувачів вищої освіти від суперобсягу по країні за 2025 рік



Найвищі показники зарахування відносно суперобсягу зафіксовані у Львівській, Чернівецькій, Волинській та Київській областях. Це свідчить про те, що освітні програми цих регіонів не лише мають значний попит, а й успішно виграють конкуренцію за вступника-бюджетника. У цих областях фактичне зарахування максимально наближене до граничних обсягів, що підтверджує їхній статус провідних центрів підготовки вчителів географії.

Зони стійкої конкурентоспроможності - Тернопільська, Полтавська та Житомирська області демонструють високі показники (вище середнього по країні). Полтавська область у цьому контексті виступає головним стабілізаційним освітнім центром Лівобережної України, успішно утримуючи високі показники зарахування попри загальнодержавні міграційні тренди.

Регіони помірної та низької ефективності - Сумська, Харківська, Одеська та Дніпропетровська області показують нижчий рівень реалізації суперобсягу. Аналіз вказує на те, що навіть за наявності потенційних бюджетних місць, значна частина абітурієнтів із високими конкурсними балами віддає перевагу релокації до західних або столичних ЗВО. Це призводить до часткового невикористання ліцензійних обсягів у цих регіонах, що зумовлено передусім безпековими ризиками та географічною близькістю до зони ведення бойових дій.

Території з відсутністю або мінімальною фіксацією даних - Херсонська, Миколаївська, Запорізька, Донецька та Луганська області демонструють низькі значення або повну відсутність даних. Це підтверджує висновки про деформацію освітнього простору та тимчасову неспроможність освітньої мережі у цих регіонах повноцінно брати участь у загальнодержавному конкурсі.

➤ Детальний аналіз якісного складу показників вступу майбутніх учителів географії через показник їхньої довузівської підготовки (середній конкурсний бал) є інтегральним індикатором престижності освітніх програм та рівня інтелектуального потенціалу вступників у розрізі регіонів України (рис.5).

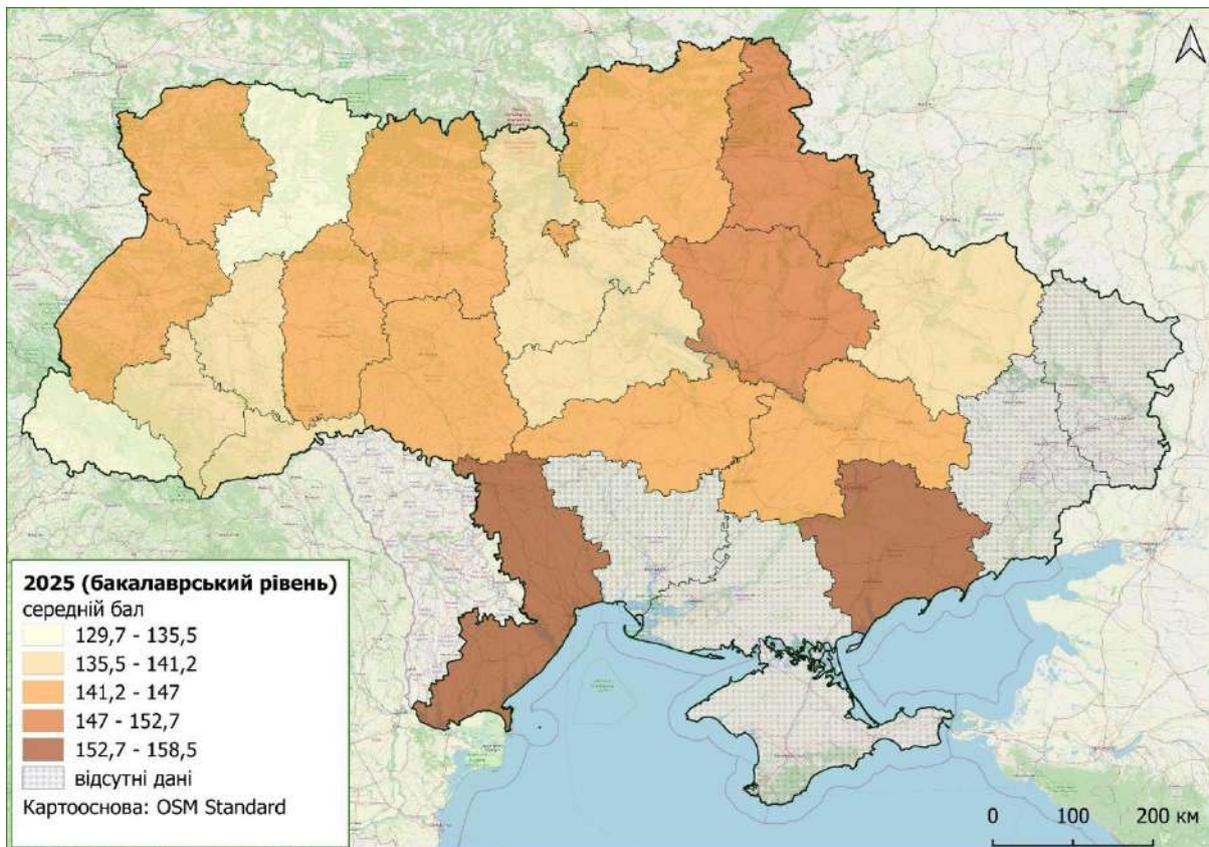


Рис. 5. Середній бал вступу на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти у 2025 році

Аналіз результатів аналізу дозволяє виділити такі кластери:

- регіони з найвищим середнім балом - найвищі показники (понад 170-180 балів за шкалою НМТ) зафіксовані у Київській, Львівській та Чернівецькій областях. Це свідчить про надзвичайно високу конкуренцію в університетах цих регіонів (КНУ ім. Шевченка, ЛНУ ім. Франка, ЧНУ ім. Федьковича). Програми в цих центрах обирають абітурієнти з найкращими академічними результатами, що автоматично підвищує якість майбутніх фахівців;
- регіони стабільно високої якості – Волинська, Тернопільська та Полтавська області. Середній бал тримається на рівні 155-165, що свідчить про збалансовану вступну кампанію. Місцеві ЗВО успішно залучають підготовлену молодь, зберігаючи високу планку фахової освіти.
- регіони з середнім та помірним балом - Вінницька, Черкаська та Житомирська області демонструють середні показники (140-150 балів). Це характерно для регіонів, що орієнтовані на задоволення потреб місцевого ринку праці, де поріг вступу є лояльнішим, що робить спеціальність доступною для широкого кола вступників, але при цьому зберігає базовий рівень академічної підготовленості.



➤ регіони з найнижчим прохідним балом - у прифронтових областях, зокрема у Харківській, Одеській та Сумській, спостерігається зниження середнього бала порівняно з довоєнним періодом. Це зумовлено необхідністю залучення абітурієнтів в умовах підвищеного ризику, що часто призводить до зниження конкурсного порогу. Дана тенденція викликає занепокоєння, оскільки може вплинути на рівень фахової компетенції майбутніх учителів у цих регіонах.

**Висновки.** На основі проведеного комплексного моніторингу та картографічного аналізу підготовки майбутніх учителів географії у 2025 році сформульовано такі висновки:

✓ Мережа підготовки за спеціальністю зберігає двовекторність. Фундаментом залишаються монопрофільні програми (60%), зосереджені у великих університетських хабах. Водночас зростання частки інтегрованих та мультипрофільних програм (40%) свідчить про адаптацію вищої школи до запитів ринку праці, що потребує вчителя-універсала для малих громад та інтегрованих курсів природничої галузі НУШ.

✓ Вступна кампанія 2025-2026 навчального року продемонструвала чітке зміщення центрів освітньої міграції до Західноукраїнського та Столичного кластерів. Львівська, Київська, Чернівецька та Волинська області стали основними «освітніми магнітами», що зумовлено поєднанням високої репутації ЗВО та сприятливого безпекового чинника. Натомість у прифронтових регіонах (Харківська, Запорізька, Одеська області) зафіксовано критичне зниження вступної активності.

✓ Аналіз реалізації «суперобсягу» підтвердив концентрацію інтелектуального потенціалу в безпечних регіонах. Понад дві третини бюджетних місць реалізуються в університетах Заходу та Центру України, де середній конкурсний бал перевищує 170–180 одиниць. Це створює загрозу територіального кадрового дефіциту вчителів географії на Сході та Півдні України у поствоєнний період.

✓ Найменша за чисельністю група мультипрофільних програм (на прикладі Сумського ДПУ та Мелітопольського ДПУ) визначена як найбільш адаптивна. Поєднання географії з іноземними мовами, біологією та фізичною культурою формує унікальний спектр компетенцій, що підвищує мобільність випускників та їхню здатність працювати в умовах міждисциплінарної інтеграції.

✓ Отримані дані картографічного моделювання мають стати основою для модернізації мережі педагогічних закладів вищої освіти та перегляду механізмів розподілу державного замовлення, зокрема через впровадження спеціальних стимулів для підтримки природничої освіти у деокупованих та прифронтових регіонах.

✓ Необхідне впровадження державних механізмів підтримки для ЗВО східних регіонів для запобігання майбутньому кадровому дефіциту.



### **Література:**

1. Андрійчук Т., Власенко Р. Особливості використання інноваційних технологій у процесі підготовки майбутнього учителя географії. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Т. 12, № 9. С. 7-14.
2. Власенко Р.П. Проблеми та перспективи застосування інформаційних технологій у процесі підготовки майбутнього вчителя географії. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. № 53. С. 747-760.
3. Власенко Р.П., Поліщук К.М. Використання цифрових технологій у процесі навчання географії у закладах загальної середньої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 57. С. 413-424.
4. Власенко Р.П., Андрійчук Т.В. Мотиваційна складова використання інтернет-ресурсів у фаховій підготовці майбутнього учителя географії. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. №2 (44). С. 1525-1537.
5. Власенко Р., Андрійчук Т. Модернізація підготовки майбутніх учителів географії: STEM-стратегії та цифрові трансформації в контексті нової української школи. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 1 (55). С. 1143–1154.
6. Захаров О. О. Освітні програми з підготовки вчителів географії в Україні: порівняльний аналіз та перспективи розвитку : кваліфікаційна робота магістра. Херсон : ХДУ, 2022. 84 с.
7. Мірошниченко О.А., Власенко Р.П. Мотивація до педагогічної діяльності майбутнього вчителя географії у закладі вищої освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2025. Вип. 3 (152). С. 146-153.
8. Слюта А.М. Методика навчання географії : навчально-методичний посібник для студентів ЗВО спеціальності 014 Середня освіта (Географія). Чернігів : Десна Поліграф, 2021. 248 с.
9. Федій О., Вішнікіна Л., Шуканова А. Застосування географічних інформаційних систем у підготовці майбутніх вчителів географії. *Витоки педагогічної майстерності*. 2022. В. 29. С. 236-240 DOI <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2022.29.264357>
10. Чубрей О.С. Система підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу: дис. ... д-ра. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2020. 511 с.
11. Topuzov O., Holovko M., Tverdokhlib I., Sharlovych Z., Ladonia K. Digital Transformation of Education: Challenges and Prospects : Monograph. Institute of Pedagogy of NAES of Ukraine; [Electronic edition]. Lomza Kyiv, 2025. 344 с.

### **References:**

1. Andriichuk T. & Vlasenko R. (2024). Osoblyvosti vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii u protsesi pidhotovky maibutnoho uchyтеля heohrafii. [Features of the use of innovative technologies in the process of training future geography teachers]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka. - Education. Innovation. Practice*. T. 12, № 9. S. 7-14 [in Ukrainian].
2. Vlasenko R.P. (2026). Problemy ta perspektyvy zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii u protsesi pidhotovky maibutnoho vchytelia heohrafii. [Problems and prospects of using information technologies in the process of training future geography teachers]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii. - Scientific innovations and advanced technologies*. № 53. S. 747–760. [in Ukrainian].
3. Vlasenko R.P. & Polishchuk K.M. (2025). Vykorystannia tsyfrovyykh tekhnolohii u protsesi navchannia heohrafii u zakladakh zahalnoi serednoi osvity. [The use of digital technologies in the process of teaching geography in secondary education institutions.]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky - Prospects and innovations in science*. № 57. S. 413–424. [in Ukrainian].



4. Vlasenko R. & Andriichuk T. (2026). Motyvatsiina skladova vykorystannia internet-resursiv u fakhovii pidhotovtsi maibutnoho uchytelia heohrafii. [Motivational component of using Internet resources in professional training of future geography teachers.]. *Aktualni pytannia u suchasni nauksi. - Current issues in modern science*. №2 (44). S. 1525-1537. [in Ukrainian].

5. Vlasenko R. & Andriichuk T. (2026). Modernizatsiia pidhotovky maibutnikh uchyteliv heohrafii: STEM-stratehii ta tsyfrovi transformatsii v konteksti novoi ukrainskoi shkoly. [Modernization of the training of future geography teachers: STEM strategies and digital transformations in the context of the new Ukrainian school. ]. *Nauka i tekhnika sohodni. - Science and Technology Today*. № 1 (55). S. 1143–1154. [in Ukrainian].

6. Zakharov O. O. (2022). Osvitni prohramy z pidhotovky vchyteliv heohrafii v Ukraini: porivnialnyi analiz ta perspektyvy rozvytku : kvalifikatsiina robota mahistra. [Educational programs for training geography teachers in Ukraine: comparative analysis and development prospects: master's thesis.]. Kherson : KhDU. 84 p.

7. Miroshnychenko O.A. & Vlasenko R.P. (2025). Motivation for pedagogical activity of a future geography teacher in a higher education institution. [Motyvatsiia do pedahohichnoi diialnosti maibutnoho vchytelia heohrafii u zakladi vyshchoi osvity]. *Naukovyi visnyk Pivdenoukrainskoho natsionalnogo pedahohichnogo universytetu imeni K. D. Ushynskoho. - Scientific Bulletin of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky*. Issue 3 (152). Odesa. S.146-153 [in Ukrainian].

8. Sliuta A.M. (2021). Metodyka navchannia heohrafii : navchalno-metodychnyi posibnyk dlia studentiv ZVO spetsialnosti 014 Serednia osvita (Heohrafiia). [Geography Teaching Methodology: Teaching and Methodological Manual for Students of Higher Education Specialization 014 Secondary Education (Geography)]. Chernihiv: Desna Polihraf, 248 s .[in Ukrainian].

9. Fedii O., Vishnikina L., Shukanova A. (2022). Zastosuvannia heohrafichnykh informatsiinykh system u pidhotovtsi maibutnikh vchyteliv heohrafii. [Application of geographic information systems in the training of future geography teachers]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti- Origins of pedagogical skills*. V. 29. S. 236-240 DOI <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2022.29.264357> [in Ukrainian].

10. Chubrei O.S. (2020). Systema pidhotovky maibutnikh uchyteliv heohrafii do profesiinoi diialnosti na zasadakh kompetentnisnogo pidkhodu: dys. ... d-ra. ped. nauk: 13.00.04.[ System of training future geography teachers for professional activity based on the principles of a competency-based approach: dissertation ... Dr. Pedagogical Sciences: 13.00.04]. Khmelnytskyi. 511 s [in Ukrainian].

11. Topuzov O., Holovko M., Tverdokhlib I., Sharlovych Z., & Ladonia K. (2025). Digital Transformation of Education: Challenges and Prospects : Monograph. Institute of Pedagogy of NAES of Ukraine; [Electronic edition]. Lomza Kyiv, 344 p. [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 14.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.03.2026